

Μακεδονικά

Τόμ. 5, Αρ. 1 (1963)

Ιωαν. Π. Μαμαλάκη, Νέα στοιχεία, σχετικά με την επανάστασιν της Χαλκιδικής το 1821

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.842](https://doi.org/10.12681/makedonika.842)

Copyright © 2015, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1963). Ιωαν. Π. Μαμαλάκη, Νέα στοιχεία, σχετικά με την επανάστασιν της Χαλκιδικής το 1821. *Μακεδονικά*, 5(1), 560-561. <https://doi.org/10.12681/makedonika.842>

διοικήσεως τῶν Τούρκων, περὶ τῶν ἐκτεταμένων ἐπιδρομῶν τῶν Ἀλβανῶν, περὶ τῶν ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης ἐξαγωγῶν γεωργικῶν κυρίως προϊόντων, περὶ σεισμῶν, φοβερᾶς πανώλους, ἡ ὅποια ἀπεδεκάτισε τὸν πληθυσμὸν καὶ μάλιστα τὸν ἑβραϊκὸν καὶ ἡ ὅποια ἠνάγκασε καὶ τὸν Χοϊδᾶν νὰ παραιτηθῆ τῆς θέσεώς του καὶ νὰ ἀπομακρυνθῆ τῆς Θεσσαλονίκης. Χάριτες ὀφείλονται εἰς τὸν ἀκούραστον ἱστοριοδύφην, ὁ ὅποιος κατέστησε γνωστὰ τὰ τόσο ἐνδιαφέροντα ἱστορικὰ στοιχεῖα.

ΣΥΛΛΟΓΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Ἰωάν. Π. Μαμαλάκη, Νέα στοιχεῖα, σχετικὰ μὲ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Χαλκιδικῆς τὸ 1821. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ δεκάτου τετάρτου τόμου (1960) τοῦ Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον Μυρτίδου, 1960. 8ον σ. 406 - 549.

Ὁ συγγραφεὺς, ἀσχολούμενος ἀπὸ ἐτῶν μὲ τὴν νεοελληνικὴν ἱστορίαν τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 εἰς τὴν Χαλκιδικὴν καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος, παρετήρησεν ὅτι οἱ πραγματευθέντες περὶ αὐτῆς, καὶ κυρίως ὁ Φιλῆμων, ὁ Σμυρνάκης καὶ ὁ Βασδραβέλλης, περιέπεσαν εἰς πολλὰς ἀντιφάσεις καὶ ἀνακριβεῖας καὶ ὡς πρὸς τοὺς τόπους καὶ ὡς πρὸς τοὺς χρόνους καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ἀγωνιστῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὰ γεγονότα. Πολλὰ μάλιστα εἶπον ἀμάκτυρα. Τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν ταῦτα ἐλέγχει λεπτομερῶς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς πραγματείας του, ὁ δὲ ἔλεγχος αὐτοῦ φαίνεται ὅτι ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ὅθεν δικαίως παρατηρεῖ ὅτι μόνον, ὅταν δοθῆ ἀπάντησις εἰς τὰς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀνωτέρω ἱστορικῶν γενωμένας ἀπορίας καὶ ἐρωτήματα, θὰ καταστῆ δυνατὸν νὰ ἀποκτήσωμεν σαφεῆ εἰκόνα τῶν συμβάντων τότε ἐν Χαλκιδικῇ καὶ νὰ ἐκφέρωμεν δικαίαν καὶ ἀναμφισβήτητον κρίσιν δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔλαβον μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα.

Διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ ὁμοῦ τοῦτο, χρειάζεται ἡ προσθήκη νέων ἱστορικῶν στοιχείων ἐκ τῶν ἀποκειμένων εἰς τὰ ἀρχεῖα, καὶ τὰ ἀθηναϊκά, ἀλλ' ἰδίᾳ τῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Καὶ τὴν ἔρευναν τῶν ἀρχείων τούτων ἐπεχείρησεν ὁ συγγραφεὺς, καθ' ὃν χρόνον ὑπῆρτε εἰς τὴν Ἀθωνιάδα Σχολήν, τὸ δὲ προῖόν ταύτης, 107 ἐν ὄλφ ἔγγραφα, δημοσιεύει εἰς τὴν παροῦσαν πραγματείαν.

Ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων τὰ πρῶτα πέντε ἀνήκουν εἰς τοὺς πρὸ τοῦ 1821 χρόνους, τὰ δὲ ὑπόλοιπα φθάνουν μέχρι τοῦ 1824. Τὰ ἔγγραφα εἶναι πολὺ σπουδαῖα διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν Χαλκιδικὴν, τοῦ ὁποίου φέρουν εἰς φῶς διαφόρους λεπτομερείας. Δυστυχῶς ὁ ἐκδότης, ὁ ὅποιος ἐσημείωσε τὰς ὑπαρχούσας εἰς τοὺς γράψαντας περὶ τοῦ ἀνωτέρω ἀγῶνος ἐλλείψεις, ἐπεχείρησε δὲ καὶ τὴν κοπιώδη τῶν ἀρχείων ἔρευναν, ἀκριβῶς διὰ νὰ συμπληρωθοῦν αἱ ἐλλείψεις, ἐσταμάτησεν εἰς τὴν δημοσίευσιν, μὴ θελήσας νὰ διορθῶσιν τὰ κακῶς ἱστορηθέντα. Ἐλπίζομεν ὅτι ὁ

φιλότιμος συγγραφεὺς δὲν θ' ἀφήσῃ εἰς ἄλλους τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ὕλικου, τὸ ὅποιον ὁ ἴδιος ἔφερεν εἰς φῶς καὶ διὰ τὸ ὅποιον ὁ ἴδιος εἶναι ἀρμοδιώτερος παντὸς ἄλλου. Τὸ πρᾶγμα ἀξίζει τὸν κόπον.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Δ η μ η τ ρ ί ο υ Ι. Εὐ ρ υ γ έ ν η, 'Ο Ἴων Δραγούμης καὶ ὁ Μακεδονικὸς Ἀγών. Θεσσαλονίκη 1961. [Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἰνδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου 41]. 8ον, σ. 23 μετὰ προσωπογραφίας τοῦ Ἰ. Δραγούμη.

Πρόκειται περὶ ὀμιλίας, γενομένης εἰς τὴν σειρὰν τῶν ὀμιλιῶν διὰ τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα κατὰ τὸ 1960. Ὁ ὀμιλητὴς ἀρνούμενος ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἰωνος Δραγούμη καὶ τοῦ φίλου του Σουλιώτη—Νικολαΐδη προσπαθεῖ ὄχι νὰ ἐκθέσῃ ἐν ἱστορικῇ ἀλληλουχίᾳ τὸ ἔργον αὐτοῦ κατὰ τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα, ἀλλὰ ν' ἀποκαλύψῃ τὸν ψυχικὸν κόσμον καὶ νὰ προσδιορίσῃ τὰ ψυχικὰ ἐλατήρια, τὰ ὁποῖα προυκάλουν καὶ ἐρρῶθιζον τὴν δρασίαν αὐτοῦ. Ἡ εἰκὼν, τὴν ὁποίαν δίδει ὁ ὀμιλητὴς, δικαιολογεῖται ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς πράξεις τοῦ εἰκονιζομένου. Ἐπιτυχὴς εἶναι ἐπίσης καὶ ἱστορικῶς ἀκριβὴς καὶ ἡ ἀπεικόνισις τῆς θλιβεραῖς καταστάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε περιέλθει ἡ ἔλευθέρα Ἑλλάς μετὰ τὴν ἤτταν τοῦ 1897, περιελθοῦσα εἰς πλήρη ἀδράνειαν καὶ περιμένουσα μοιρολατρικῶς τὰ πάντα ἐκ τῶν διαθέσεων τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξήγαγεν αὐτὴν ὁ Μακεδονικὸς Ἀγών.

Ἐπίσης ἐπιτυχὴς εἶναι ἡ ἐκλογὴ τῶν χωρίων ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Ἰ. Δραγούμη, τὰ ὁποῖα ἀπεικονίζουν τὰς διαθέσεις καὶ τὰς σκέψεις αὐτοῦ διὰ τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα καὶ τὸ μέλλον ἐν γένει τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἐν τῷ συνόλῳ ἡ ὀμιλία παριστᾷ μὲ πολλὴν ἐνάργειαν τὴν προσωπικότητα ἐνὸς τῶν κορυφαίων ἀγωνιστῶν τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος, εἶναι δὲ τὰ ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ σταχυολογηθέντα καὶ παρατεθέντα χωρία καὶ θὰ εἶναι λίαν ἀξιανάγνωστα καὶ διδακτικὰ καὶ διὰ τοὺς σημερινοὺς καὶ αὐριανοὺς Ἕλληνας. Εἰς ἐν τῶν παρατιθεμένων χωρίων ὁ Ἰ. Δραγούμης γράφει· «Ἡ Μακεδονία εἶναι σχολεῖο ἐλευθερίας, σχολεῖο ποῦ φτειάζου ἄνδρες ἐλεύθεροι. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες θὰ συμπληρώσουν τὰς σπουδὰς των εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἡ Μακεδονία θὰ μᾶς σώσῃ. Ἄν τρέξουμε νὰ σώσουμε τὴν Μακεδονία, ἐμεῖς θὰ σωθοῦμε». Καὶ πράγματι ἐσώθημεν.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Δ η μ. Κ α ν α τ σ ο ὕ λ η, Ἡ ἀρχαία Λητή. (Διάλεξις). Ἐκδίδεται ἐπιμελείᾳ τοῦ συλλόγου Ληταίων Θεσσαλονίκης «Ἡ Ζωοδόχος Πηγὴ». Θεσσαλονίκη 1961. 8ον, σ. 26.

Ἀξιέπαινος εἶναι ὁ Σύλλογος Ληταίων διὰ τὴν πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν